

Omsättning inom tjänstesektorn 2007

HA0101

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt. Detta dokument avser undersökningsperioden 2007-01-01 till 2008-03-31.

Innehållsförteckning

A	Administrativa och legala uppgifter	3
A.1	Ämnesområde.....	3
A.2	Statistikområde.....	3
A.3	SOS-klassificering.....	3
A.4	Statistikansvarig.....	3
A.5	Statistikproducent.....	3
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	4
A.9	EU-reglering	4
A.10	Syfte och historik.....	4
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	6
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	6
B	Kvalitetsdeklaration	7
B.0	Inledning	7
B.1	Innehåll	7
1.1	Statistiska målstorheter	7
1.1.1	Objekt och population.....	7
1.1.2	Variabler.....	7
1.1.3	Statistiska mått	7
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	8
1.1.5	Referenstider	8
1.2.	Fullständighet	8
B.2	Tillförlitlighet.....	8
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	8
2.2	Osäkerhetskällor.....	8
2.2.1	Urval.....	9
2.2.2	Ramtäckning.....	9
2.2.3	Mätning	9

2.2.4	Svarsbortfall	10
2.2.5	Bearbetning	10
2.2.6	Modellantaganden	11
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	11
B.3	Aktualitet	12
3.1	Frekvens	12
3.2	Framställningstid	12
3.3	Punktlighet	12
B.4	Jämförbarhet och sam användbarhet	12
4.1	Jämförbarhet över tiden	12
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	13
4.3	Sam användbarhet med annan statistik	14
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	14
5.1	Spridningsformer	14
5.2	Presentation	15
5.3	Dokumentation	15
5.4	Tillgång till primärmaterial	15
5.5	Uppl ynningstjänster	15
Bilaga 1	.....	17
<i>1 Urvalsram .....</i>	<i>.....</i>	<i>17</i>
1.1	Månadsstatistik av detaljhandeln (SNI 52) samt kvartalsbranscherna Hår- och skönhetsvård (SNI 93020) samt Spel och vadhållning (SNI 92710)	17
1.2	Kvartalsstatistik av övriga branscher (exkl. SNI 52, SNI 93020 och SNI 92710)	17
<i>2 Urvalsförfarande .....</i>	<i>.....</i>	<i>17</i>
2.1	Stratifiering; Månadsstatistik av detaljhandeln, SNI 52 (från och med 2:a kvartalet 2006 ingår även SNI 92.71 och 93.02 här)	18
2.2	Stratifiering; Kvartalsstatistik, övriga branscher (exkl. SNI 52, 92.71 och 93.02)	19
2.3	Urvalsmetod	22
2.4	Urvalsramens storlek	22
2.5	Urvalsstorlek	22
Bilaga 2	.....	24
<i>1 Modellantaganden .....</i>	<i>.....</i>	<i>24</i>
1.1	Skattning av omsättning i löpande priser	24
1.2	Övrigt	28

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Handel med varor och tjänster

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Inrikeshandel

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se http://www.scb.se/templates/Standard_55322.asp

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 ÖREBRO
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Enhetschef Cecilia Hertzman
Telefon: 019 - 17 61 27
Telefax: 019 - 17 69 24
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)
Postadress: 701 89 ÖREBRO
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Frida Vingren
Telefon: 019 - 17 65 84
Telefax: 019 - 17 69 24
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), statistikförordningen (SFS 2001:100) och SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2006:3).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204).

På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Blanketter gallras efter 1 år. Observationsregister med registeruppgifter och primärdata överlämnas till Riksarkivet så snart de inte behövs i produktionen. Systemdokumentation bevaras och överlämnas till arkivet. Program och dylikt gallras när de inte behövs för bearbetningar.

A.9 EU-reglering

Förordning avseende Konjunkturstatistik: Council Regulation of Short Term Statistics, EG 1165/98 and amended by the regulation (EC) No 1158/2005.

A.10 Syfte och historik

SCB har undersökt omsättningen inom detaljhandeln sedan 1963, då statistiken övertogs från Socialstyrelsen. Socialstyrelsen hade tagit fram statistiken från 1948. Idag har SCB en tidsserie över detaljhandeln från 1955. Statistiken har löpande byggts ut med kvartalsuppgifter för de flesta andra tjänstenäringarna.

Syftet med Omsättningsstatistiken är främst att mäta omsättningsutvecklingen månadsvis för detaljhandeln och kvartalsvis för partihandeln och andra tjänstenäringar.

Statistiken används i huvudsak som underlag för nationalräkenskapernas konsumtions- och produktionsberäkningar samt för ekonomisk analys.

A.11 Statistikanvändning

Nationalräkenskaperna (SCB): Beräkningar av produktion och privat konsumtion

Finansdepartementet och Konjunkturinstitutet: Bedömningar av utvecklingen av privat konsumtion och produktion

Branschorganisationer: Försäljningsutveckling och konsumtionsberäkning

Enskilda företag: Försäljningsutveckling inom olika branscher

Forskare: Tidsserier

A.12 Uppläggnings och genomförande

Undersökningen är en av de främsta källorna när det gäller att beräkna privat konsumtion och bruttonationalprodukten (BNP). Knappt 50 procent av underlaget till den privata konsumtionen, kommer från Omsättningsstatistiken. Nationalräkenskaperna (NR) skulle egentligen behöva ha omsättning på olika varor och tjänster. Men för att inte belasta uppgiftslämnarna/företagen med alltför tunga blanketter samlas enbart total omsättning för aktuell period in. En sammanställning görs av omsättning per bransch/branschgrupp. Sedan använder NR olika nycklar för att fördela omsättningen på varor och tjänster.

Från och med undersökningsår 2003 genomförs månadsstatistiken, undersökning av detaljhandelns försäljning, tillsammans med Handelns Utredningsinsti-

tut (HUI). Först görs en preliminär beräkning som redovisas efter 26 till 30 dagar efter undersökt månads slut. Sedan genomförs en mer definitiv beräkning cirka 45 dagar efter undersökt månads slut. När en ny månads preliminära uppgifter publiceras, redovisas även de nya uppgifterna för månaden innan som alltså kan ha reviderats.

Urvalsramen skapas under första kvartalet det aktuella undersökningsåret. Ett så kallade nybrev (informationsbrev) går ut till samtliga nya företag i urvalet. Deltagande i undersökningen är från och med 2006 inte kopplat till kalenderår utan företag inom månadsundersökningen deltar från april det aktuella året till och med mars månad nästkommande år då det sker ett nytt urval. Delar av urvalet byts ut när ett nytt urval dras men det förekommer att enskilda företag ingår i urvalet flera år i rad. Detsamma gäller kvartalsundersökningen där de företag som blivit utvalda skall lämna siffror från och med andra kvartalet det aktuella undersökningsåret till och med första kvartalet nästkommande år.

Blanketter skickas ut i slutet av mät månaden/kvartalet. Uppgiftsinsamlingen sker via en enkät som skickas till företagets ekonomichef eller annan angiven kontaktperson. Om annan än ekonomichefen besvarar enkäten registreras den personen som kontaktperson. Insamlingen sker elektroniskt via SCB:s webbplats (med start under våren 2006) eller via Touchtone Data Entry (TDE) som innebär att företagen knappar in siffrorna per telefon. Möjligheter till att lämna uppgifter via TDE har funnits i ett antal år. Cirka 68 procent av uppgiftslämnarna har valt att lämna uppgifter elektroniskt. Det finns även möjlighet att lämna in uppgifterna via fax och post.

Cirka en vecka före sista insändningsdatum skickas en förpåminnelse till de företag som ännu inte har svarat. En lista över de företag som inte besvarat enkäten när sista insändningsdatum passerats lämnas till intervjuargruppen på SCB, som ringer och påminner företagen under några dagar. Sista insändningsdatum för månadsstatistiken är cirka 15 dagar efter undersökt månads slut. Motsvarande för kvartalsstatistiken är cirka 25 dagar.

Inkomna blanketter registreras manuellt och granskas visuellt en första gång. Uppgifter som lämnas elektroniskt registreras och granskas till viss del direkt när uppgiften lämnas. Fellistor på registrerat material tas fram och rättas. När en stor del av materialet har inkommit görs makrogranskning vilket är en kontroll av datamaterialet på en mer aggregerad nivå. Imputering av visst bortfall genomförs. Enkla uppgiftslämnarfel kontrolleras vid dataregistreringen. Granskningen av materialet sker dels genom fellistor och grafisk granskning. Jämförelser görs mot momsuppgifter samt tidigare lämnade uppgifter. Resultat offentliggörs cirka 26 till 30 dagar efter undersökt månads slut för månadsstatistiken. För kvartalsstatistiken redovisas resultatet cirka 6 veckor efter det aktuella kvartalets slut.

Skattningsförfarandet beskrivs i bilaga 2.

A.13 Internationell rapportering

SCB rapporterar utvecklingstal i form av index för olika branscher till Eurostat. Detta sker i samband med publicering.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Under år 2008 kommer en rad förändringar göras gällande omsättningsstatistiken för övriga tjänstenärings. Omsättningen för övriga tjänstenärings planeras att kunna publiceras på både månadsbasis och kvartalsbasis.

Med anledning av att momsredovisningen för företag med en omsättning understigande 40 miljoner kr per år kommer att kunna redovisa sina momsuppgifter till skatteverket på kvartalsbasis istället för på månadsbasis kommer momsmaterialet att utgå i undersökningen. Undersökningen kommer således att bli en ren enkätundersökning. För att kompensera bortfallet av momsmaterialet kommer undersökningen att behöva utöka sitt urval.

Fortsatta studier av metodförbättring genomförs. Med hjälp av en kalibreringsmetod skulle omsättningsnivån kunna komma att bli mer stabil över tiden, istället för som tidigare, avtagande pga. företagsnedläggningar, konkurser, ombildningar m.m. utan att nystartade företag kommer till.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Omsättningsstatistiken är en urvals- och registerbaserad undersökning som mäter omsättningsutvecklingen månadsvis för detaljhandel och kvartalsvis för partihandel och andra tjänstenärings. Undersökningens resultat redovisas branschvis.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Omsättningsstatistiken redovisar summa omsättning, procentuella utvecklingstal och indexserier totalt och fördelat på de olika delbranscherna.

1.1.1 Objekt och population

Populationen utgörs av samtliga företag inom SNI 41, 50, 51, 52, 55, 60, 61, 62, 63, 64, 70 (exkl 70201) 71, 72, 73, 74 (exkl 74.15), 80, 85, 90, 92 (exkl 92.5, 92.6 och 92.72) samt 93. Företaget är undersökningsobjekt.

1.1.2 Variabler

Undersökningsvariabel: Omsättning

Beskrivning: Försäljningsintäkter för varor och tjänster

Inom branscherna i SNI 50, 52, 55, 92.1-4, 92.71 och 93 redovisas omsättning inklusive moms och exklusive export. I övriga branscher redovisas omsättning exklusive moms och inklusive export.

På blanketterna står tillägget; ATG-ombud och agenturer redovisar provision på förmedlingen men inte värdet av den förmedlade varan eller tjänsten. För utbildning finns tillägget; Omsättning skall innehålla deltagaravgifter, skolavgifter, skolpeng etc. För vård och omsorg finns tillägget; Omsättning skall innehålla ersättning från privatpersoner, samhället och näringslivet för utförda omsorgstjänster.

1.1.3 Statistiska mått

Omsättningen redovisas som ett *utvecklingstal* mellan samma period under två närliggande år, som en *nivå* och som ett *index* med ett givet basår. Redovisningen sker för olika branscher och branschgrupper.

De i första stycket beskrivna statistiska måtten beräknas förutom i *löpande priser* även i *fasta priser*, *fasta och kalenderkorrigerade priser* samt *löpande och kalenderkorrigerade priser*. Fastprisberäkning av omsättningen görs med hjälp av branschprisindex framtaget av enheten för prisstatistik på SCB. För att kunna jämföra en period med motsvarande period föregående år som ofta inte omfattar lika många helger eller kalenderdagar genomförs en så kallad kalenderkorrigering. Indexet för att beräkna omsättning i kalenderkorrigerade priser tas fram av SCB i samråd med HUI och stora aktörer på marknaden. För

detaljhandeln beräknas även en säsongrensad serie och trendserie uttryckt i form av index.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Omsättningsstatistiken redovisas för olika branscher och grupper av branscher enligt standarden för Svensk näringsgrensindelning 2002 (SNI2002) inom branscherna SNI 41, 50, 51, 52, 55, 60, 61, 62, 63, 64, 70 (exklusive 70.201) 71, 72, 73, 74 (exklusive 74.15), 80, 85, 90, 92 (exklusive 92.5, 92.6 och 92.72) samt 93.

1.1.5 Referenstider

Referensperioden är kalendermånad för detaljhandeln (SNI 52) och kalenderkvartal för övriga branscher. Årsvärden beräknas utifrån insamlade månads- och kvartalsuppgifter.

1.2. Fullständighet

-

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Urvalsfelet för total omsättningen inom detaljhandeln (SNI 52) beräknas enligt ett 95-procentigt konfidensintervall till cirka plus/minus 0,7 procent. Nystartade företag fångas inte upp under undersökningsåret vilket innebär att undertäckningen successivt ökar och därmed leder till att summa omsättning underskattas.

Utvecklingen jämfört med motsvarande period närmast föregående år påverkas inte på samma sätt om undertäckningen kan antas påverka båda perioderna i utvecklingstalen ungefär lika mycket.

Omsättning efterfrågas från företag som har sin huvudsakliga verksamhet inom den aktuella branschen men företagen kan även ha en annan sekundär branschtillhörighet. Det innebär att omsättningsuppgifterna även kan täcka in verksamhet inom andra branscher utanför den som företaget är utvald att delta i. Exempelvis innehåller sport- och fritidshandeln omsättning från andra branscher, såsom kläder och skor, samtidigt som andra branscher innehåller verksamhet (sport- och fritidsartiklar) som alltså hör hemma inom sport- och fritidshandeln. Omsättningsstatistiken resulterar i branschstatistik och inte i produktstatistik.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsdragning och stratifieringen sker med hjälp av momsuppgifter, antal anställda samt lönesummor.

För ytterligare information se bilaga 1

2.2.2 Ramtäckning

Under- och övertäckning ökar successivt under året eftersom den undersökta populationen är dynamisk med ett stort antal nedlagda och nystartade företag. Övertäckningen i form av nedlagda företag och felbranschade företag som inte tillhör målpopulationen kan vanligtvis identifieras men leder till en viss underskattning och till att slumpfelet ökar. Felbranschade företag som tillhör någon av de andra undersökta tjänstebanscher, redovisas i de branscher där de är utvalda och bidrar därmed till omsättningen.

Övertäckningen är cirka 3 procent vid urvalstillfället. Någon mätning av undertäckningen har inte gjorts.

2.2.3 Mätning

Mätinstrumentet är en enkät som skickas ut varje månad/kvartal till uppgiftslämnaren. På enkäten skall företaget fylla i aktuell periods omsättning. Anvisningarna på enkäten anger om omsättningen skall vara inklusive/exklusive moms och inklusive/exklusive export. I anvisningarna står det även att omsättningsuppgiften skall avse hela företagets omsättning för perioden och att beloppet skall anges i tusentals kronor. På enkäten redovisas företagets tidigare lämnade uppgifter under undersökningåret och lämnad uppgift samma period föregående år. Företaget har alltså möjlighet att kontrollera och korrigera en felaktigt lämnad uppgift för en tidigare period. Dessutom redovisas vilken bransch som företaget tillhör och om branschen inte stämmer så har företaget möjlighet att beskriva sin huvudsakliga verksamhet.

För företag i storleksgrupp 3-6 inom de kvartalsundersökta branscherna SNI 41, 50, 51, 55, 60-64, 70, 71, 72, 73, 74, 90, 92 exklusive 92.710 och 93 exklusive 93.020 så används Momsregistret som mätinstrument. I Momsregistret kan ett antal variabler utläsas såsom:

- M32- Utgående moms 25%
- M33- Utgående moms 12%
- M34- Utgående moms 6%
- M12- Momsfri omsättning inom Sverige
- M14- Omsättning av marginalbeskattade varor och tjänster.
- M15- Beskattningsunderlag för marginalbeskattad omsättning
- M21- Omsättning av varor utanför EG.
- M22- Omsättning av tjänster till utlandet.
- M23- Omsättning av varor till annat EG-land

Dessa variabler är tillräckliga för Omsättningsstatistiken för att klara av beräkningarna. De olika momsvariablerna i Momsregistret summeras sedan och

detta görs enligt följande:

Privata konsumtionsbranscher (50, 55, 92 och 93.)
Omsättningen som söks inom branscherna är Omsättning (Y) inklusive moms och exklusive export och summeras från Momsstatistiken enligt följande förfarande:

$$Y = M32/0,25 + M33/0,12 + M34/0,06 + M12 + M32 + M33 + M34$$

Tjänsteproduktionsbranscher (SNI 41, 51, 60-64, 70, 71, 72, 73, 74, 90)
Omsättningen som söks inom branscherna är Omsättning exklusive moms och inklusive export (Y) och summeras från Momsstatistiken enligt följande förfarande:

$$Y = M32/0,25 + M33/0,12 + M34/0,06 + M12 + M14 - M15 + M21 + M22 + M23.$$

2.2.4 Svartsbortfall

Den ovägda svarsfrekvensen var för månadsundersökningen 77-81 procent vid den preliminära beräkningen. Vid den mer definitiva ligger motsvarande siffra 82-88 procent. Den vägda svarsfrekvensen, där hänsyn tas till det svarande företagets omsättning, var vid den preliminära beräkningen cirka 94 procent. Den vägda svarsfrekvensen vid den mer definitiva beräkningen var cirka 96 procent.

För de kvartalsundersökta branscherna låg den ovägda svarsfrekvensen på cirka 88 procent och den vägda svarsfrekvensen på 90-94 procent.

Då slutgranskningen startar tas en lista ut på de stora enkätföretagen (olika branschgrupper har olika gränser men oftast storleksgrupp 5-8) som inte svarat och vilka granskaren nu en sista gång försöker få in uppgift ifrån. För stora företag i respektive branschgrupp som ändå inte går att få uppgift ifrån, används andra källor. Rangordningen är då som följer: 1) Omsättningsvärde lämnat till undersökningen samma period föregående år. 2) Omsättningsvärde enligt Momsregistret samma period föregående år. 3) Omsättningsvärde lämnat till undersökningen föregående period. Om inte omsättningsuppgift finns tillgänglig på den första nivån går man till nummer två och så vidare. Användandet av dessa källor gäller endast ett fåtal företagsenheter och aldrig de största i respektive bransch.

För de mindre företagen som inte svarat kompenseras bortfallet genom omviktning.

2.2.5 Bearbetning

Om uppgiftslämnaren lämnat uppgifter via telefonens knappsats (TDE) granskas den lämnade uppgiften direkt mot föregående års och periods värde. Om uppgiften verkar vara orimlig får uppgiftslämnaren en fråga om uppgiften är korrekt. Lämnas uppgiften in via webbplatsen kontrolleras uppgiften mot föregående period och även här har företag möjlighet att kommentera uppgiften.

Vid manuell registrering granskas uppgifterna mot tidigare lämnade värden. Sedan kontrolleras uppgifterna så att de inte är ackumulerade uppgifter eller tusenfel.

Makrogranskningen innebär att varje enskild bransch eller branschgrupp granskas för att hitta utvecklingstal och konfidensintervall som är onaturliga och avvikande. I branscher med ett något avvikande utvecklingstal studeras uppgifterna för företagen i branschen. Företagsuppgifter som avviker mycket mot tidigare lämnade uppgifter till SCB och/eller till Momsregistret tidigare perioder studeras på mikronivå och verifieras eventuellt via företagskontakt.

2.2.6 Modellantaganden

För detaljhandelsindex görs dels en preliminär och dels en definitiv beräkning. Beräkningsmodellen skiljer sig åt vid dessa beräkningar. Vid den preliminära beräkningen görs en justering så att andelen övertäckning (som behandlas som svarande med 0 kronor i omsättning) bland svarande vid den preliminära är densamma som vid den definitiva publiceringen. Total omsättning kommer annars att underskattas eftersom övertäckningen alltid "svarat" vid den preliminära publiceringen, vilket innebär att övertäckningen blir överrepresenterad.

För information se bilaga 2

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Beräkning av osäkerhetsmått görs i samband med skattning av omsättningsnivåer. Osäkerhetsmarginalen (konfidensintervall) publiceras dock inte utan används vid granskning.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Omsättningsstatistik över detaljhandelns försäljning genomförs varje månad. Omsättningsstatistik för övriga branscher genomförs varje kvartal.

3.2 Framställningstid

Framställningstiden för detaljhandelsundersökningen på månadsbasis är lite mindre än en månad, mellan 26 och 30 dagar. Sedan görs ytterligare en statistikbearbetning av datamaterialet efter cirka 45 dagar efter undersökt månads slut.

För de kvartalsundersökta branscherna är framställningstiden cirka 6 veckor, vilket även är framställningstiden för att ta fram årsresultatet för samtliga undersökta branscher.

3.3 Punktlighet

Leveranserna av kvartalsuppgifterna till Nationalräkenskaperna sker enligt förbestämd tids- och leveransplan. Detaljhandelsindex, DHI, utkommer enligt publiceringsplan. Data skickas till Eurostat enligt leveransplan.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Fram till 1991 användes en så kallad "link relative estimator", hädanefter relaterad till som IF (identiska företag), vilket innebar att den skattade förändringen endast baserades på de företag som svarat både vid tidpunkt t och tidpunkt t-1.

I en utredning som gjordes på SCB konstaterades att IF inte var någon tillförlitlig metod att skatta förändringen inom så dynamiska branscher som det är frågan om i Omsättningsstatistiken. Vid en jämförelse mot Momsregistret konstaterades att IF-metoden kraftigt underskattade utvecklingen för samtliga verksamma företag under åren 1987 och 1988.

Under 1992 så togs en ny metod i bruk i Omsättningsstatistiken för beräkning av summa omsättning som är en kombinerad kvotestimator. För 1991 saknades en omsättningsnivå skattad enligt denna metod, vilket fick till följd att svårigheter uppstod för att skatta omsättningsförändringen 1992/1991. Detta löstes genom att använda sig av omsättningen enligt Momsregistret för 1990 framskriven med utvecklingen enligt IF 1991/1990 för att nå omsättningsnivån 1991.

I samband med översynen av Omsättningsstatistiken 1991 så byttes även stratifieringsvariabel ifrån antalet anställda år t-2 till omsättning enligt Momsregistret avseende senast aktuella 12-månadersperiod. Det visade sig vara starkare korrelerad med omsättning år t. Urvalet utökades även med ett tilläggsurval för att täcka upp nystartade företag som inte har redovisat någon omsättning till Momsregistret. Tilläggsurvalet stratifieras efter lönesumman som lämnas till Skatteverket.

Metodförändringen mellan åren 1991 och 1992 ger ett tidseriebrott.

Fr o m 1995 redovisas materialet enligt SNI92 istället för SNI69. Detta fick till följd att nya tidserier har tagits fram för åren 1990 - 1994, i SNI92 med 1990 som basår. Övergången till SNI92 har därmed lett till något mer osäkra tidsserier för åren 1990-1994. SNI92 gällde fram till och med 2002, se nedan.

I samband med EU-anpassningen 1999, som ledde till en utökning och viss förändring av branschindelningen, skedde ett byte till basåret 1995.

De kvartalsundersökta branscherna (exkl SNI 93020 och 92710) beräknas fr o m redovisningsår 2001 enligt ny metod vilken är Current ratio method.

Ytterligare branscher har genom åren lagts till. Inför 2002 tillkom branscher inom vård och omsorg (SNI 80 och 85).

Fr o m 2003 redovisas materialet enligt SNI2002 och där alla tidsserier, förutom tillbaka till 1955, redovisas med basår 2000 (2000=100). Från 2003 har en uppsnabbning genomförts för detaljhandelsstatistiken samt att undersökningen nu genomförs tillsammans med HUI. Omsättningsutvecklingen tas fram två gånger per månad. Ett preliminär resultat och ett mer definitivt resultat.

Under 2006 har det skett en rad förändringar inom Omsättningsstatistiken. Beträffande den månatliga detaljhandelsundersökningen har urvalstidpunkten ändrats från november året före aktuellt undersökningsår till mars månad det aktuella året. Det påverkar då vilka månader som företagen ska uppge omsättning för. Undersökningsåret är inte längre kopplat till kalenderår utan varje urval avser undersökningsperiod april år t till och med april år t+1.

För att erhålla samstämmighet mellan månadsstatistiken och övriga tjänstenäringsgrupper som undersöks kvartalsvis är inte heller den sistnämnda kopplad till kalenderår utan undersökningsperioden är 2:a kvartalet år t till och med 1:a kvartalet t+1. För kvartalsundersökningen gäller även att tre nya branscher lagts till under året. Det är SNI 41, 71.2 och 73. Sedan har även branschgruppen SNI 63.3 delats upp på SNI 63.301, 63.302 och 63.303. Sedan har också beräkningsmodellen ändrats i och med att små och mellanstora koncernföretag inte längre specialbehandlas utan ingår i momsdelen av undersökningen. Det leder till minskad uppgiftslämnarbörda med bibehållen eller till och med bättre kvalitet som resultat. Den här förändringen baseras på resultatet från en utredning som genomfördes på uppdrag av Eurostat våren 2005. I samband med metodförändringen har även vissa korrigeringar tillbaka i tiden genomförts.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Omsättningsstatistik tas fram på flera sätt. Tidigare, före 2003, tog både SCB och HUI fram månatliga uppgifter om detaljhandels försäljning. I och med det nya samarbetet har SCB:s gamla Säljindex och HUI:s gamla Snabbindex slagits ihop till det nya Detaljhandelsindex, DHI.

Men fortfarande finns flera källor som ligger till grund för omsättningsstatistik på branschnivå. Nedan redogörs för två av dem:

Momsstatistik

Med hjälp av Momsregistret sammanställer SCB statistik över omsättningen inom alla näringsgrenar (SNI2002). Framställningstiden är några månader efter undersökningens utgång. Omsättningsstatistiken framställningstid är kortare och årsuppgifter redovisas cirka sex veckor efter undersökningens utgång. För detaljhandeln ännu kortare. Statistiken från Momsregistret har den fördelen att den till skillnad från Omsättningsstatistiken kan brytas ned på regional nivå (vilket även är dess huvudsyfte), men nackdelen att framställningstiden är lång.

Ifråga om definitioner är jämförbarheten mellan Omsättningsstatistiken och Momsregistret bra. Undersökningarnas metoder skiljer sig dock något åt. Omsättningsstatistiken är en urvalsundersökning medan Momsregistret är en totalundersökning.

Populationerna är inte heller helt jämförbara. Momsregistret omfattar alla företag som betalat moms för mätperioden. Det innebär, teoretiskt sett, att Momsstatistiken, till skillnad från Omsättningsstatistiken, även täcker nystartade företag under året. Även branschbyten under undersökningens år kan leda till diskrepanser mellan undersökningarna.

Företagens ekonomi

I undersökningen Företagens ekonomi, FEK, kan utvecklingen för bl.a olika intäcks- och kostnadsvariabler på branschnivå utläsas. FEK är en totalundersökning av samtliga företag med undantag för företag som tillhör den institutionella sektorn "Finansiella företag" och personliga företag inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske. Undersökningen har en framställningstid som är förhållandevis lång, drygt ett år.

Undersökningsvariabeln omsättning finns inte med samma definition som i Omsättningsstatistiken. FEK har begreppet Nettoomsättning som inbegriper alla försäljningsintäkter för varor och tjänster utom och inom landet exklusive moms. Medan Omsättningsstatistiken undersöker omsättning inklusive moms och exklusive export inom SNI-branscherna 50, 52, 55, 92.1-4, 92.71 och 93 så medför detta att skillnader finns. Inom de övriga tjänstebanscher som undersöks i Omsättningsstatistiken bör en relativt god jämförelse kunna göras med FEK. En annan väsentlig skillnad mellan undersökningarna är att urvalsramen för Omsättningsstatistiken och därmed branschklassificeringarna är ett år äldre än för FEK.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Är inte aktuellt.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Månadssiffror med förändringstal (endast detaljhandeln) publiceras i Detaljhandelsindex, DHI, cirka 26 till 30 dagar efter undersökt månads slut. Uppgifter finns även tillgängliga i Sveriges statistiska databaser (SSD). Totalt redovisas 8 tabeller månadsvis och 6 tabeller årsvis. På SCB:s hemsida (www.scb.se/ha0101) redovisas ett flertal tabeller och diagram varje månad.

I samband med att DHI publiceras skickas ett svenskt respektive engelskt pressmeddelande ut. Uppgifterna publiceras även i WAP (mobiltelefon-tjänst).

För kvartalsstatistiken redovisas 9 tabeller i SSD varje kvartal samt årsvis. På hemsidan redovisas uppgifter varje kvartal för motorhandel (SNI 50), partihandel (SNI 51) samt hotell- och restaurangverksamhet (SNI 55).

5.2 Presentation

Text, tabeller och diagram över omsättningsutveckling, index och tidsserier redovisas i Detaljhandelsindex, i svenskt och engelskt pressmeddelande, i SSD, på hemsidan och i WAP (mobiltelefon-tjänst). I vissa fall anordnas presskonferens avseende presentation av detaljhandelsstatistiken.

5.3 Dokumentation

Produkten är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem. Dokumentation sker löpande. Dokumentationen innefattar SCBDOK, METADOK, produktbeskrivning och arbetsmomentsbeskrivningar.

Övrig dokumentation är följande:

Metodrapport: Översyn av Omsättningsstatistiken (F-METOD NR 32, 1992-12-15). Engelsk version: Turnover in Domestic Trade and certain service activities (March 24 1993).

Slutrapport för TQM-projektet: Översyn och effektivisering av Inrikeshandeln med beaktande av EU:s och Nationalräkenskapernas krav. (1996).

5.4 Tillgång till primärmaterial

Mikrodata som gör identifikation av objekt möjlig lämnas inte ut. Användarna kan få specialbearbetningar utförda som inte möjliggör identifikation av ett enskilt objekts lämnade uppgifter.

5.5 Upplysningstjänster

Frida Vingren
Näringsliv och arbetsmarknad
Näringslivets struktur
SCB
701 89 ÖREBRO
Telefon 019 - 17 65 84
E-post fornamn.efternamn@scb.se

Markus Thorsteinsen
Näringsliv och arbetsmarknad

Statistiska centralbyrån (SCB)
NA/NS
Frida Vingren
Markus Thorsteinsen

BESKRIVNING AV STATISTIKEN
2008-03-10

HA0101
16(28)

Näringslivets struktur
SCB
701 89 ÖREBRO
Telefon 019 - 17 60 82
E-post fornamn.efternamn@scb.se

Bilaga 1

1 Urvalsram

Urvalramen för Omsättningsstatistiken upprättas i mars det aktuella undersökningsåret. Ramen utgörs av aktiva företag i SCB:s företagsdatabas (FDB). Med aktiva företag avses företag som är registrerade för F-skatt, mervärdeskatt eller arbetsgivaravgift. Rampopulationen består av företag (icke-fiansiella och personliga företag) med följande branschkode enligt SNI2002: SNI 41, 50, 51, 52, 55, 60, 61, 62, 63, 64, 70 (exkl 70201), 71, 72, 73, 74 (exkl 74.15), 80, 85, 90, 92 (exkl 92.5, 92.6 och 92.72) samt 93.

Undersökningsåret 2006 samt första kvartalet 2007, omfattade rampopulationen: 485 187 företag. Undersökningsperiod 2:a kvartalet 2007 och fram till och med mars/1:a kvartalet 2008 omfattade rampopulationen 506 017 företag.

1.1 Månadsstatistik av detaljhandeln (SNI 52) samt kvartalsbranscherna Hår- och skönhetsvård (SNI 93020) samt Spel och vadhållning (SNI 92710)

Rampopulationen för dessa branscher består av de företag som har minst 200 000 kronor i årsomsättning enligt SCB:s Momsregister avseende senaste aktuella 12-månadersperioden i anslutning till urvalstillfället. För att inte tappa företag, exempelvis nystartade eller ombildade, som inte finns med eller har en alltför låg omsättningsuppgift registrerad i Momsregistret under perioden dras ett urval även bland de företag med en årsomsättning på mindre än 200 000 kronor. Rampopulationen i det urvalet består av alla företag inom aktuella branscher med en årsomsättning som antingen understiger 200 000 kronor eller företag som saknar uppgift i Momsregistret. Månatliga lönesummor som erhålls från Skatteverket används som storleksmått för dessa företag.

1.2 Kvartalsstatistik av övriga branscher (exkl. SNI 52, SNI 93020 och SNI 92710)

Urvalsramen skapas för samtliga företag som är aktiva i FDB.

2 Urvalsförfarande

För 2006 samt första kvartalet av 2007 var 5 215 företag utvalda att lämna omsättningsuppgifter via enkät. Av dessa tillhör 2 724 företag den månatliga statistiken och resterande kvartalsstatistiken. Stratifieringen sker efter omsättning enligt Momsregistret (den senaste aktuella 12-månadersperioden) samt antal anställda enligt FDB. Tilläggsurvalet stratifieras efter löneuppgifter/lönesummor, så kallad LAPS, lämnade till Skatteverket. Storleksindelningen skiljer något för olika branscher och beskrivs nedan.

Motsvarande uppgifter för undersökningsperioden från och med april/2:a kvartalet 2007 är att 2 752 företag var utvalda att delta inom månadsstatistiken av totalt 5 392 företag inom hela Omsättningsstatistiken.

2.1 Stratifiering; Månadsstatistik av detaljhandeln, SNI 52 (från och med 2:a kvartalet 2006 ingår även SNI 92.71 och 93.02 här)

Ordinarie urval 40 A

Branschstratifiering

52260, 5221-5224+5227, 5232-5233, 52410, 52443-52444, 52453, 52454, 52462, 52481, 52482, 52483, 52484, 52485, 52486, 52487, 52488, 52494, 52495, 52491-52492, 52496+52499, 52500, 52700

Variabel	Moms
Stratifiering	1 = 200 000 kr - 1,4 mnkr 2 = 1,5 - 3,4 mnkr 3 = 3,5 - 14,9 mnkr 4 = 15,0 - 99,9 mnkr 5 = 100,0 - 999,9 mnkr 6 = 1 miljard -

Ordinarie urval 40 B

Branschstratifiering

52430, 52441-52442, 52451, 52452, 52470, 52493, 5262-5263

Variabel	Moms
Stratifiering	1 = 200 000 kr - 2,4 mnkr 2 = 2,5 - 9,9 mnkr 3 = 10,0 - 24,9 mnkr 4 = 25,0 - 99,9 mnkr 5 = 100,0 - 999,9 mnkr 6 = 1 miljard -

Ordinarie urval 40 C

Branschstratifiering

52420 och 52461

Variabel	Moms
Stratifiering	1 = 200 000 kr - 2,9 mnkr 2 = 3,0 - 9,9 mnkr 3 = 10,0 - 39,9 mnkr 4 = 40,0 - 199,9 mnkr 5 = 200,0 - 999,9 mnkr

6 = 1 miljard -

Ordinarie urval 40 D

Branschstratifiering
52111, 52112, 52120, 52250, 52310, 52610

Variabel	Moms
Stratifiering	1 = 200 000 kr - 5,9 mnkr 2 = 6,0 - 19,9 mnkr 3 = 20,0 - 59,9 mnkr 4 = 60,0 - 199,9 mnkr 5 = 200,0 - 999,9 mnkr 6 = 1 miljard -

Tilläggsurval, urval 84

Endast företag som har moms < 200 000 kr

Variabel	Laps
Stratifiering	1 = 0 - < 80 000 (i kr) 2 = 80 000 - < 800 000 3 = 800 000 - 9 = Finns ej med i LAPS (Undersöks ej)

Branscher Hela SNI 52 och har samma branschstratifiering som urval 40A-D

2.2 Stratifiering; Kvartalsstatistik, övriga branscher (exkl. SNI 52, 92.71 och 93.02)

Ordinarie urval 41

Storleksstratifiering (exklusive SNI 51, 80 (dock ingår 80.41 här), 85 (dock ingår 85.2 här), 92.71, 93.02)

Variabel	Antal anställda
Stratifiering	3 = 0 - 4 anställda samt uppgift saknas 4 = 5 - 19 anställda 5 = 20 - 99 anställda 6 = 100 - 199 anställda 7 = Företag med minst 200 anställda

eller företag i branschen:

80410, 85200, 92130, 92300, 930XX och
årsoms $\geq$ 100 miljoner

50200, 50400, 51570, 5552X, 71300, 74810, 748XX, 921XX och årsoms $\geq$ 200 miljoner

Resten, årsoms $\geq$ 300 miljoner

eller SCB:s specialbehandlade företag

8 = Sammansatt företagsenhet

Storleksgrupp 7 och 8 blankettundersöks medan storleksgrupperna 3 - 6 undersöks via insamling av momsdeklarationer från Skatteverket.

För att säkerställa kvalitén i samband med förändringen av undersökningen har ytterligare några kriterier fastställts. Ett företag skall bli utvalt att ingå i urvalsdel/enkät delen om:

- företaget är en sammansatt företagsenhet
- företaget står för minst en procent av omsättningen inom branschgruppen
- företaget står för mindre än en procent av omsättningen inom branschgruppen men har minst 200 anställda eller har minst 300 miljoner kronor i årsomsättning

Om inte ovanstående kriterier tillsammans med den ordinarie urvalsmetoden resulterar i minst 10 blankettundersökta företag i branschgruppen, ska det fyllas på med företag i storleksordning med avseende på årsomsättning. Vissa undantag kan accepteras men provas då branschgrupp för branschgrupp.

Storleksstratifiering (SNI 51)

Variabel	Moms
Stratifiering	3 = 0 - 4 anställda samt uppgift saknas 4 = 5 - 19 anställda 5 = 20 - 99 anställda 6 = 100 - 199 anställda 7 = Företag med minst 200 anställda

eller företag i branschen:

51570 årsoms $\geq$ 200 miljoner

Resten, SNI 51 årsoms $\geq$ 300 miljoner

eller SCB:s specialbehandlade företag

8 = Sammansatt företagsenhet

Storleksgrupp 7 och 8 blankettundersöks medan storleksgrupperna 3 - 6 undersöks via insamling av momsdeklarationer från Skatteverket.

För att säkerställa kvalitén i samband med förändringen av undersökningen har ytterligare några kriterier fastställts. Ett företag skall bli utvalt att ingå i urvalsdel/enkät delen om:

- företaget är en sammansatt företagsenhet
- företaget står för minst en procent av omsättningen inom branschgruppen
- företaget står för mindre än en procent av omsättningen inom

branschgruppen men har minst 200 anställda eller har minst 300 miljoner kronor i årsomsättning

Om inte ovanstående kriterier tillsammans med den ordinarie urvalsmetoden resulterar i minst 10 blankettundersökta företag i branschgruppen, ska det fyllas på med företag i storleksordning med avseende på årsomsättning. Vissa undantag kan accepteras men prövas då branschgrupp för branschgrupp.

Ordinarie urval 47

Branschstratifiering

SNI 80 (exklusive 80.41) och 85 (exklusive 85.2), dvs. SNI 80420, (801-803), 85110, 85120, 85130, 85140, (85311-85312, 85323, 85327-85328), 85322, (85313, 85315-85316, 85324-85326, 85329)

Variabel, storleksmått   Antal anställda

Stratifiering

- 1 = 0 - 4 anställda
- 2 = 5 - 9 anställda
- 3 = 10 - 19 anställda
- 4 = 20 - 49 anställda
- 5 = 50 - 199 anställda
- 6 = 200 - anställda

Ordinarie urval 57 (från och med 2:a kvartalet 2006 ingår dessa i urval 40)

Branschstratifiering

SNI 92.71 och 93.02

Variabel, storleksmått   Moms

Stratifiering

- 1 = 200 000 kr - 1,4 mnkr
- 2 = 1,5 - 3,4 mnkr
- 3 = 3,5 - 14,9 mnkr
- 4 = 15,0 - 99,9 mnkr
- 5 = 100,0 - 999,9 mnkr
- 6 = 1 miljard -

Tilläggsurval 784 (från och med 2:a kvartalet 2006 ingår dessa i urval 84)

Branschstratifiering

SNI 92.71 och 93.02

Endast företag som har moms < 200 000 kr

Variabel, storleksmått   Laps

Stratifiering

- 1 = 0 - < 80 000 (i kr)

- 2 = 80 000 - < 800 000
- 3 = 800 000 -
- 9 = Finns ej med i LAPS (Undersöks ej)

Branschstratifiering övriga branscher gäller följande

41000, 50102, (50101+50103), 50200, 50301, 50302, 50400, 50500, 51100, 51200, 51300, (5141+5142), (5143+5144+5147), (5145+5146), 51510, 51520, 51530, 51540, 51550, 51560, 51570, 51800, 51900, 55100, 55200, 55510, (55521+55529), (55522+55523), (553+554), 60100, 60211, 60212, 60220, 60230, (6024+6030), 61000, 62000, 63100, 63210, 63220, 63230, 63300, 63400, 64110, 64120, 64200, 70100, 70204, (70202+70203+70209), 70300, 71100, 71300, 71400, 72000, (7411-7414), 74200, 74300, 74400, 74500, 74600, 74700, 74810, (7482-7487), 80410, 85200, 90000, 92130, (9211+9212), 92200, 92300, 92400, 93011, 93012, (9303-9305).

2.3 Urvalsmetod

Urvalet är ett obundet slumpmässigt urval som dras med hjälp av SAMU-systemet (SCB:s SAMordnade Urval inom företagsstatistiken).

2.4 Urvalsramens storlek

För den månatliga detaljhandelsstatistiken det första kvartalet var urvalsramens storlek i SAMU-urvalet 29 066 företag och i tilläggsurvalet 1 950 företag. Motsvarande siffror för undersökningsperioden 2:a kvartalet 2007 och fram till och med mars/1:a kvartalet 2008 var 28 383 respektive 2 254 företag.

För övriga tjänstenäringsvar urvalsramens storlek i SAMU-urvalet avseende första kvartalet totalt 411 237 företag. Motsvarande siffra för perioden från och med 2:a kvartalet var 430 426 företag.

2.5 Urvalsstorlek

För detaljhandelsstatistiken 2006 fram till och med 1:a kvartalet 2007 var urvalsstorleken i SAMU-urvalet 2 400 företag och i tilläggsurvalet 324 företag. Från och med 2:a kvartalet 2007 till och med 1:a kvartalet 2008 var urvalsstorleken 2 384 företag i det ordinarie urvalet och 368 företag i tilläggsurvalet.

För övriga tjänstenäringsvar 2006 fram till och med 1:a kvartalet 2007 var urvalsstorleken i SAMU-urvalet 376 754 företag, där 2 270 företag undersöks via enkät och resterande företag via Momsregistret. Motsvarande siffror för undersökningsperioden 2:a kvartalet 2007 till och med 1:a kvartalet 2008 visar en total urvalsstorlek på 393 742 företag varav 2 043 undersöktes via enkät medan resterande uppgifter inhämtades från Momsregistret.

Statistiska centralbyrån (SCB)
NA/NS
Frida Vingren
Markus Thorsteinsen

BESKRIVNING AV STATISTIKEN
2008-03-10

HA0101
23(28)

Bilaga 2

1 Modellantaganden

Nedan beskrivs skattningar för de månadsundersökta branscherna och de kvartalsundersökta branscherna.

1. För månadsstatistik av detaljhandeln (SNI 52) samt kvartalsbranscherna Hår och skönhetsvård (SNI 93.02) och Spel och vadhållning (SNI 92.71)-beskrivs under 1.1.1
2. För kvartalsstatistik av branscherna SNI 41,50,51,55,60,61, 62,63,64,70,71,73,72,74, 80,41,85.2, 90,92(exklusive 92.71), 93(exklusive 93.02) beskrivs under 1.1.2
3. För kvartalsstatistik av branscherna SNI 80 (exklusive 80.41) och 85 (exklusive 85.2) beskrivs under 1.1.3

Resterande beräkningar är lika, dvs. vid beräkningar till index och fasta priser och så vidare.

1.1 Skattning av omsättning i löpande priser

Nedan beskrivs hur beräkningarna och estimationerna är utformade för omsättningsstatistiken.

1.1.1 Skattning av omsättning - GRUPP 1

Omsättningen i löpande priser i respektive branschgrupp för en period ett visst år ($Y_{b,k,c}^{Lop}$). $Y_{b,k,c}^{Lop}$ skattas med estimatorm:

$$\hat{Y}_{b,k,c}^{Lop} = \underbrace{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_s} y_i}_{A} * \frac{X_b}{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_s} x_i} + \underbrace{\sum_{g=1}^G \frac{N_g}{n_g} \sum_{j=1}^{n_s} y_j}_{B} + \underbrace{\sum_{l=1}^L y_l}_{C}$$

I-----I I-----I I-----I

där

A. Ordinarie urval

y_i = Omsättning för företag i.

N_h = Antalet företag i urvalsramen för stratum h.

H = Antalet stratum i det ordinarie urvalet.

n_h = Antalet svarande i stratum h.

b = Branschgrupp.

k = Period. (Nedan anges ibland $k = 12$ vilket gäller för detaljhandelsundersökningen, som är en månadsundersökning. Men $k = 4$ är lika applicerbart för de branschgrupper som endast undersöks varje kvartal).

Lop = Löpande priser
 c = År.

Hjälpinformation ifrån Momsregistret

X_b = Total omsättning för en branschgrupp enligt Momsregistret avseende senast aktuella 12-månadersperioden.

x_i = Omsättning för företag i enligt Momsregistret avseende senast aktuella 12-månadersperioden.

B. Tilläggsurval

y_j = Omsättning för företag j.

N_g = Antalet företag i urvalsramen för stratum g.

G = Antalet stratum i tilläggsurvalet.

n_g = Antalet svarande i stratum g.

C. Sammansatta företagsenheter (SFE) och special företag (Novor)

y_l = Omsättning för företag l.

Bortfall

Behandlingen av bortfallet i de urvalsundersökta storleksklasserna görs alltså genom kompensationsvägning i tilläggs- och det ordinarie urvalet. Kompensationsvägning görs både i nämnare och i täljare i det ordinarie urvalet, alltså även för momsuppgifterna som finns för alla företag. För sammansatta företagsenheter (SFE) och specialföretag (Nova) behandlas bortfallet enligt punkt 2.2.4.

Vid beräkningen av den preliminära detaljhandelsstatistiken månadsvis används en något modifierad modell. Den baseras på modellen ovan men i kombination med en metod som syftar till att andelen övertäckning (som behandlas som svarande med 0 kronor i omsättning) bland svarande vid den preliminära är densamma som vid den definitiva publiceringen. Det är nödvändigt eftersom ett företag som blivit klassat som övertäckning kommer att förbli övertäckning under resten av undersökningsåret och huvuddelen av övertäckningen identifieras redan i samband med urvalsbytet. Total omsättning kommer annars att underskattas eftersom övertäckningen alltid "svarat" vid den preliminära publiceringen, vilket innebär att övertäckningen blir överrepresenterad.

Övertäckningsproblematiken finns endast i storleksgrupperna 1-4. För att kompensera för den onormalt höga övertäckningen vid den preliminära beräkningen tas hänsyn till en så kallad övertäckningskoefficient. Den preliminära skattningen per stratum för månad (t) kan uttryckas som:

$$Oms_{prel}(t) = \frac{N}{(m_{\ddot{a}}(1 + \gamma_{(t-1)}))} * \sum_s y_k$$

där

$m_{\ddot{a}}$ = antal äkta svar, dvs. antal svar exklusive övertäckning

$\gamma_{(t-1)}$ = andelen övertäckning beräknad utifrån definitiva uppgifter månad (t-1)

Genom att använda övertäckningskoefficienten vid beräkning av den preliminära omsättningen i aktuell bransch, minskar skillnaden mellan preliminärt och mer definitivt resultat. För större redovisningsgrupper visar resultatet att skillnader i utvecklingstal mellan den preliminära och den mer definitiva beräkningen är små. För enskilda branscher kan dock skillnaden vissa månader vara lite större.

1.1.2 Skattning av omsättning - GRUPP 2

Den första variabel som söks är omsättning i löpande priser i respektive branschgrupp för en period ett visst år ($Y_{b,k,c}^{Lop}$). $Y_{b,k,c}^{Lop}$ skattas med estimatorn:

$$Y_{b,k,c}^{Lop} = (M + S)(1 + Z)$$

där

b = Branschgrupp.

k = Kvartal.

Lop = Löpande priser

c = År.

Y = är den totala omsättningen i branschgruppen.

S = är omsättningen för stora företag. Dessa företag *totalundersöks* via enkät.

Då enkätuppgift inte inkommer imputeras fjolårsvärdet för samma period eller tar man hjälp av Momsregistret för att göra en så god imputering som möjligt. Cirka 0,3 % av det totala antalet företag tillhör denna grupp men betydligt större del av branschens totala omsättning.

$$\hat{S} = \sum_{i=1}^n x_i$$

där

x_i = Omsättning lämnad av företag i.

S = Branschen/branschgruppens omsättning för stora företag.

Z = är omsättningen för de företag som lämnar momsuppgifter en gång om året. Dessa företag räknas upp med en undertäckningskoefficient. Denna koefficient är i mer än hälften av branscherna inte större än 1.01 men kan i vissa enskilda branscher vara större. Årsdeklarant är ett företag som lämnar momsuppgifter en

gång om året.

Beräkningen görs enligt följande princip:

$$\hat{Z} = Z_{t-2} = \frac{\hat{A}_{t-2}}{Y_{t-2} - \hat{A}_{t-2}}$$

Y är den totala omsättningen i branschgruppen.

Å är årsdeklaranternas omsättning i branschgruppen.

Z är omsättningsandelen som årsdeklaranterna står för i förhållande till övriga företag.

M ovan är omsättningen för små företag som ej är med i enkätdelen. Denna uppgift skattas med hjälp av Momsregistret och Current ratio method. Nedan beskrivs utförligare hur beräkningsmetoden går till. (Se under 2.2.3 för att få veta hur de olika momsregistervariablerna används).

Current ratio method. Ett företag som svarat två av tre månader i kvartalet har en företagsspecifik imputering gjorts med hänsyn tagen till utvecklingen i branschen.

Exempel:

Företag A har svarat månad 1 och månad 2:

Månad 1	Månad 2	Månad 3
100	114	

Omsättningens fördelning över månaderna i branschen för dem som svarat alla tre månaderna i aktuellt kvartal .

Månad 1	Månad 2	Månad 3
25 %	35 %	40 %

100+114=214 ska utgöra 60 procent av företag A:s omsättning för kvartalet, vilket innebär en skattning av företag A:s kvartalsomsättning är 214/0.60 = 357. Eftersom uppräknings för respektive månad i kvartalet ska göras för de företag som inte svarat mer än två av tre månader fördelas detta skattade kvartalsvärde på de ingående månaderna enligt omsättningen i branschen.

Företag A:s omsättning efter imputering:

Månad 1	Månad 2	Månad 3
100	114	143

Företag som svarat en av tre månader:

En skattning beräknas med medelvärdet i det för företaget aktuella stratomet för den aktuella månaden. Underlaget för medelvärdet i stratomet är de företag som svarat alla tre månaderna samt de företag som imputerats med hjälp av Current ratio method ovan.

1.1.3 Skattning av omsättning-Grupp 3

Beräkning görs enligt en HT-estimator:

$$\hat{Y} = \sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} * \sum_{i=1}^n y_i$$

där

y_i = Omsättning lämnad av företag i.

Y = Branschen/branschgruppens omsättning för små koncern företag.

N = Antalet företag i stratomet (Storan).

n = Antalet svarande företag i stratomet.

H = Antalet stratum.

1.2 Övrigt

De i första stycket beskrivna statistiska måtten beräknas förutom i *löpande priser* även i *fasta priser*, *fasta och kalenderkorrigerade priser* och *löpande och kalenderkorrigerade priser*. Fastprisberäkning av omsättningen görs med hjälp av branschprisindex framtaget av enheten för prisstatistik på SCB. För att kunna jämföra en period med motsvarande period föregående år som ofta inte omfattar lika många helger eller kalenderdagar görs en kalenderkorrigering. Index för att beräkna omsättning i kalenderkorrigerade priser tas fram av SCB i samråd med HUI samt några stora aktörer på marknaden.

För detaljhandeln beräknas även en säsongrensad serie och trendserie uttryckt i form av index. X11-Arima används vid säsongrensning och trendberäkningar.